

Lieta C-760/23 [*Shanov*]ⁱ

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 8. decembris

Iesniedzējtiesa:

Rayonen sad Plovdiv (Plovdivas rajona tiesa, Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 28. septembris

Prasītāja:

“EVN Bulgaria Toplofiskatsia” EAD

Atbildētājs:

OZ

Pamatlietas priekšmets

Prasība par samaksu par siltumenerģijas piegādi dzīvoklim

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Valsts tiesiskā regulējuma par kopīpašuma ēkā patērētās siltumenerģijas aprēķinu saderība ar LESD 101., 107. un 169. pantu, Direktīvas 2006/32 13. pantu un Direktīvas 2012/27 9. panta 3. punktu; juridiskais pamats: LESD 267. pants.

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK, 9. panta

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

3. punkts un LESD 169. pants nepieļauj samaksu par ēkas sadales sistēmas izstarotās siltumenerģijas izdevumiem, ja kāpņu telpas un gaiteni nav aprīkoti ar radiatoriem?
- 2) Vai Direktīvas 2012/27/ES 9. panta 3. punkts un LESD 169. pants nepieļauj iespēju, ka siltumapgādes uzņēmums, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, pieprasa atlīdzību par ēkas sadales sistēmas radīto siltumenerģijas patēriņu, ja siltumenerģijas daudzuma noteikšanā tiek izmantota administrācijas izstrādāta formula, ar kuru
- ieviests koeficients, lai noteiktu ēkas sadales sistēmas uzstādītās jaudas daļu no apkures sistēmas kopējās jaudas, bet nav skaidrs, kā šis koeficients veidojas;
  - kuras pamatā ir ēkas sadales sistēmas uzstādītā jauda, neņemot vērā faktiski uzstādīto jaudu;
  - kurā nav ņemta vērā siltumnesēja temperatūra ēkas sadales sistēmā;
  - kurā tiek ņemts vērā, ka sadales sistēma pastāvīgi darbojas ar pilnu jaudu;
  - kurā netiek ņemts vērā dažādu apkures sistēmu veidu (šajā gadījumā *Tichelmann*) īpašais darbības princips, pielīdzinot šo veidu sistēmas darbības principa ziņā;
  - kurā automātiski tiek pieņemts, ka vidējā temperatūra kopīpašuma ēkās ir 19 °C?
- 3) Vai Direktīvas 2012/27 9. panta 3. punkts un LESD 169. pants nepieļauj iespēju, ka siltumapgādes uzņēmums, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, pieprasa atlīdzību par karstā ūdens sagatavošanai patērēto siltumenerģiju, ja siltumenerģijas daudzuma noteikšanā tiek izmantota administrācijas izstrādāta formula, kurā nav ņemts vērā, līdz kādai temperatūrai karstais ūdens ir jāuzsilda un jāpiegādā lietotājiem, respektīvi, kāda siltumenerģija ir nepieciešama šai sildīšanai, un kurā nav ņemts vērā, cik kubikmetru karstā ūdens lietotāji ir patērējuši, un kuras piemērošana vienmēr nodrošina, ka ziemas apkures periodā tiek aprēķināts divreiz lielāks ūdens daudzums nekā vasarā?
- 4) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/32/EK (2006. gada 5. aprīlis) par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK 13. pants, Direktīvas 2012/27 9. panta 3. punkts un LESD 169. pants nepieļauj iespēju, ka siltumapgādes uzņēmums, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, pieprasa atlīdzību par kopīpašuma ēkas sadales sistēmas siltumenerģijas patēriņu proporcionāli dzīvokļu apsildāmajam apjomam atbilstoši dzīvokļa plānam, neņemot vērā faktiski pievadīto siltumenerģijas daudzumu attiecīgajā dzīvoklī atbilstoši apkures sistēmu tehniskajai jaudai?

Vai, lai atbildētu uz šo jautājumu, nozīme ir tam, ka saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu ēkas sadales sistēmas siltumenerģija ir viena no sastāvdaļām algoritmā, pēc kura aprēķina galīgo summu, kas lietotājiem jāmaksā par kopējo siltumenerģiju (ēkas sadales sistēmas nodrošinātās siltumenerģijas, apkures un karstā ūdens maksājumu kopsumma), kur par dzīvokļa apkuri maksājamā summa ir vienāda ar starpību starp kopējo siltumenerģiju (mazināmais) un no sadales sistēmas un ēkas koplietošanas telpu radiatoru pievadītās siltumenerģijas, kā arī karstā ūdens uzsildei nepieciešamās siltumenerģijas izrietošo summu (mazinātājs)?

- 5) Vai valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru patērētāji maksā par piegādāto siltumenerģiju, ko pievada ēkas sadales sistēma, proporcionāli dzīvokļu apsildāmajam apjomam atbilstoši dzīvokļa plānam, neņemot vērā atsevišķiem dzīvokļiem faktiski pievadīto siltumenerģijas daudzumu, ir pretrunā LESD 101. pantā paredzētajam dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumam un LESD 107. pantā paredzētajam aizliegumam piešķirt nelikumīgu valsts atbalstu[?]

Savienības tiesību normas un judikatūra

LESD 101. panta 1. punkts, 107. panta 1. punkts un 169. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/32/EK (2006. gada 5. aprīlis) par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 93/76/EEK, tās 13. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK, tās 64. un 65. apsvērums, 9. panta 1. un 3. punkts, kā arī 10. pants

Valsts tiesību normas

Zakon za energetikata [Enerģētikas likums], tā 38.a panta 1. punkts, 38.b panta 1. punkts, 125. panta 3. punkts, 139. panta 1. punkts, 140. panta 1. punkts, 140.a, 141., 142., 150. pants; Papildu noteikumu 1. panta 1., 16., 27., 37., 38., 39., 50., 57. un 58. punkts

2007. gada 6. aprīļa *Naredba za toplosnabdyavaneto* [Rīkojums par siltumapgādi] Nr. 16-334, tā 38. panta 1., 2. un 3. punkts, 49. panta 1.-4. punkts, 51. panta 1. un 2. punkts, 52. panta 1.-8. punkts, 57. un 58. pants; Papildu noteikumu 1. panta 1., 2.a, 3., 8., 12., 13.a punkts, kā arī Pārejas un Nobeiguma noteikumu 2. un 3. pants; minētā rīkojuma pielikums par 61. panta 1. punktu ar nosaukumu “Siltumenerģijas patēriņa sadales metodika kopīpašuma ēkās”.

Pokazateli za kachestvoto na toplisnabdyavaneto [Siltumapgādes kvalitātes rādītāji], ko 2004. gada 30. septembrī pieņēma *Darzhavna komisija za energiyno i vodno reglamentrane* [Elektroenerģijas un ūdens apgādes regulatīvā komisija]

Metodika na Darzhavnata komisija za energiyno i vodno regulrane za opredelyane na dopustimite razmeri na tehnologichnite razhodi na toplinna energia pri prenos na toplinna energia [Elektroenerģijas un ūdens apgādes regulatīvās komisijas metodika siltumenerģijas pārvades tehnoloģisko izmaksu pieļaujamā apmēra noteikšanai]

Īss faktu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja apgalvo, ka ir licencēta kā energoapgādes uzņēmums Enerģētikas likuma izpratnē siltumenerģijas ražošanai un pārvadei uz ēku siltumapgādes un karstā ūdens sadales stacijām.
- 2 Atbildētājs ir apsildāma dzīvokļa īpašnieks, un viņam kā patērētājam ir pienākums maksāt ikmēneša maksājumus par siltumapgādi saskaņā ar prasītājas Vispārējiem darījumu noteikumiem.
- 3 No 2018. gada 1. maija līdz 2020. gada 31. oktobrim prasītāja esot piegādājusi siltumenerģiju 519 levu (BGN) vērtībā, par kuru neesot samaksāts. Ņemot vērā maksājuma nokavējumu, par laikposmu no 2018. gada 3. jūlija līdz 2021. gada 5. aprīlim esot jāmaksā arī procenti 78,20 BGN apmērā.
- 4 Tā kā atbildētājs iepriekš minētās summas nesamaksāja, prasītāja panāca maksājuma rīkojumu, kuru atbildētājs apstrīdēja, tāpēc saskaņā ar valsts tiesībām prasītājai bija jāceļ prasība par savu prasījumu.
- 5 Atbildētājs apstrīd prasījumu, tostarp siltumenerģijas faktisko izmantošanu un siltumenerģijas patēriņu, rēķinā norādītās un sadalītās enerģijas pareizību, mērierīču piemērotību un sadales stacijas funkcionalitāti, grāmatvedības ierakstu pareizību un prasīto summu apmēru.
- 6 Viņš uzskata, ka ēkas sadales sistēmas siltumenerģijas aprēķina formula ir pretrunā Savienības tiesībām. Faktiski minētajā laikposmā viņa dzīvoklī siltumenerģija neesot patērēta, jo radiatori nespējot šo siltumu pievadīt, līdz ar to attiecīgās summas neesot jāmaksā.
- 7 Iesniedzējtiesa saņēma tehniskā eksperta atzinumu, kurā eksperts citastarp konstatēja, ka:
  - minētajā laikposmā sadales stacija darbojās,
  - sadales stacijas kopējais siltumenerģijas skaitītājs un tā sensori bija pienācīgi uzstādīti, turklāt skaitītāju skaits un instalācija sadales stacijā bija saskaņā ar prasībām,

- izmantotie siltumenerģijas skaitītāji bija apstiprināta tipa skaitītāji, tiem bija pārbaudītas mērīšanas tehniskās funkcijas, un tie bija piemēroti komerciālu mērījumu veikšanai,
- sadales stacijai piegādātais siltumenerģijas daudzums katra mēneša sākumā tika izmērīts ar siltumenerģijas skaitītāju, turklāt mērījumu dati tika nolasīti plkst. 0:00 mēneša pirmajā datumā,
- no nolasītā daudzuma tika atskaitītas tehnoloģiskās izmaksas un starpība tika sadalīta starp visiem lietotājiem,
- sadale tika veikta pienācīgi un atbilstoši noteiktās metodikas prasībām.

8 Tomēr eksperts arī paskaidroja:

- Sadales stacija bija sliktā stāvoklī, un siltumenerģijas piegādātāja noteiktais siltumenerģijas daudzums, kas bija jāpatērē sadales stacijā, var nesakrist;
- Siltumenerģijas skaitītāji sadales stacijā montāžas laikā tika aizzīmogoti, bet vēlāk veiktās demontāžas laikā tika atrasti neaizzīmogoti, kas nav pieļaujams, jo tādējādi kļūst iespējamās manipulācijas ar mērierīci;
- Piegādātāja noteiktais enerģijas daudzums viena kubikmetra apsildei fiziski var nesakrist un ir pārāk liels;
- Formula, ko piegādātājs izmanto saviem aprēķiniem, izriet no sistēmas jaudas temperatūrās, kas realitātē netiek sasniegtas. Proti, tiek ņemts vērā, ka sistēma darbojas ar maksimālo jaudu.
- Nav iespējams sadalīto daudzumu patērēt šajā konkrētajā nekustamā īpašumā.

9 Eksperts konstatēja, ka, veicot aprēķinus saskaņā ar šo metodi, lietotāji, kuri nepatērēja siltumenerģiju, samaksāja daļu no to lietotāju parādu summām, kuri patērēja siltumenerģiju, jo lietotāju, kuri nepatērēja siltumenerģiju, rēķinos bija iekļauta daļa no izmaksu parāda par siltumenerģiju apkurei.

10 Lietas dalībnieki nav apstrīdējuši eksperta secinājumus.

Pamatlietas dalībnieku galvenie argumenti

11 Atbildētājs pilnībā iebilst pret siltumenerģijas patēriņa noteikšanas veidu un apgalvo, ka valsts tiesiskais regulējums neatbilst Savienības tiesībās paredzētajai prasībai, ka patērētājiem ir jāmaksā par faktiski patērēto enerģiju.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 12 Šajā lietā galvenie jautājumi ir par to, vai ir pieļaujams noteikt siltumenerģijas patēriņu saskaņā ar valsts tiesībās paredzēto metodiku. Vairāki faktori, kas tiek ņemti vērā faktiskā siltumenerģijas patēriņa aprēķinā, rada iesniedzējtiesai pamatu šaubām.
- 13 Iesniedzējtiesas skatījumā šim nolūkam izmantotā formula ir neskaidra un paredz pienākumu lietotājam, kurš nepatērē siltumenerģiju savā dzīvoklī, maksāt par enerģijas pārvadi līdz citiem lietotājiem. Ēkas sadales sistēmas pievadītās siltumenerģijas aprēķina formula ietver vērtības, kas noteiktas saskaņā ar projektētajiem nosacījumiem, neņemot vērā, vai apkures sistēmas faktiski tiek ekspluatētas ar projektētajiem nosacījumiem un ar kādiem nosacījumiem šīs sistēmas faktiski tiek ekspluatētas. Nav ņemtas vērā arī ēku individuālās īpašības un to siltumtehniskās un konstrukcijas īpatnības.
- 14 Saskaņā ar Direktīvas 2012/27 9. panta 3. punktu, ja patērētās enerģijas daudzumu nevar precīzi noteikt, vajadzības gadījumā var ieviest pārredzamus noteikumus, šajos noteikumos iekļaujot pamatnostādnes par to, kā sadalīt izmaksas par siltumenerģijas un/vai karstā ūdens patēriņu šādām vajadzībām:
  - a) karstais ūdens mājāsaimniecības vajadzībām;
  - b) siltuma starojumam no ēkas konstrukcijām, un siltumam, kas vajadzīgs koplietošanas telpu apsildei (ja kāpnutelpas un koridori ir aprīkoti ar radiatoriem);
  - c) dzīvokļu apsildei.
- 15 Tomēr saskaņā ar Bulgārijas tiesībās paredzēto formulu patērētājiem, kuri neizmanto siltumenerģiju, ir pienākums maksāt summas, kas jāmaksā tiem, kuri izmanto siltumenerģiju.
- 16 Iesniedzējtiesa savos apsvērumos iekļauj arī eksperta secinājumu, ka faktiskā jauda neatbilst uzstādītajai ēkas apkures jaudai. Šajā lietā no iesniegtā apkures sistēmas projekta izriet, ka ražotājs pats ir noteicis jaudu, pamatojoties uz parametriem (karstā ūdens temperatūra 95 °C, izplūdes ūdens temperatūra 70 °C un apkārtējās vides temperatūra 20 °C), kas praksē nepastāv. Tādējādi apkures sistēmas jauda nav tāda, kāda tā noteikta saskaņā ar projektētajiem nosacījumiem, jo apkures sistēma faktiski netiek ekspluatēta ar projektētajiem nosacījumiem.
- 17 Iesniedzējtiesa norāda, ka radiatoru ar “nulles” rādījumu netiek nolasīti. Ja ir uzstādīts termostata vārsts, jebkurš lietotājs pēc savas vēlēšanās var pārtraukt siltuma pievadi šīm ierīcēm. Nav zināms un nav paredzams, kurš un kad pārtrauks siltuma pievadi radiatoriem, kas varētu ievērojami samazināt faktisko jaudu, ar kādu tiek ekspluatēta apkures sistēma.

- 18 Tāpat nav skaidrs, kāpēc tiek uzskatīts, ka vidējā temperatūra kopīpašuma ēkās ir 19 °C, lai gan projektēšanas nosacījumu aprēķina pamatā bija 20 °C. Turklāt nav ņemts vērā cauruļvadu materiāls un to siltumapgādes parametri.

DARBA VERSIJA